

LA CORRECCIÓ LINGÜÍSTICA DELS NOMS I COGNOMS CATALANS I ARANESOS

Mònica PEREÑA i PÉREZ
Direcció General de Política Lingüística
Generalitat de Catalunya

L'organització dels registres parroquials al segle XVI i la del registre Civil al 1870, la normativització tardana de la llengua catalana i el fet que les persones a càrrec del registre sovint no coneguessin la llengua catalana o la seva normativa ortogràfica, ha fet que una bona part dels cognoms dels ciutadans de Catalunya aparegui actualment amb formes incorrectes.

L'article 19 de la Llei de Política Lingüística disposa que "Els ciutadans i les ciutadanes de Catalunya tenen dret a l'ús de la forma normativament correcta en català dels seus noms i cognoms i a incloure la conjunció "i" entre els cognoms.

Des del mes de setembre de 1998, el Decret 208/1998, de 30 de juliol, pel qual es regula l'acreditació de la correcció lingüística dels cognoms, dictat per desplegar l'article 19 de la llei lingüística, permet a les persones interessades a fer-ho corregir les incorreccions lingüístiques dels noms i cognoms que constin en el Registre Civil per mitjà d'un procediment molt breu que consisteix en la simple manifestació en aquest sentit efectuada davant la persona encarregada del Registre Civil, sense altre requisit que l'aportació d'un certificat que acrediti la correcció lingüística de la forma proposada.

L'expedició d'aquest certificat és competència de l'Institut d'Estudis Catalans i de la Direcció General de Política Lingüística en el cas de la llengua catalana, i de l'Oficina de promoció i ensenyament de l'aranès, del Consell General de la Vall d'Aran, per a l'aranès. Per fer constar la conjunció "i" no cal aportar cap documentació.

Les persones interessades a substituir el seu nom propi per l'equivalent onomàstic en llengua catalana, també poden fer-ho per simple manifestació realitzada davant del jutge encarregat del registre civil, sigui quina sigui la data d'imposició del nom i sense necessitat d'aportar cap certificat.

Els pares poden sol·licitar que els cognoms que legalment corresponen als seus fills menors d'edat constin amb la grafia normativa sense necessitat de modificar els seus propis cognoms.

La normativa vigent anteriorment ja permetia l'adaptació gràfica o fonètica d'un cognom a les diferents llengües espanyoles, però, per a aconseguir-ho, el ciutadà que

ho desitjava havia d'instar la tramitació d'un expedient a resoldre per part del Ministeri de Justícia (art. 205 i següents del Reglament del Registre Civil). Amb la normativa catalana, doncs, s'evita el procediment amb prova documental i testifical que havia de resoldre en la majoria dels supòsits el Ministre de Justícia que preveia la legislació estatal.

Aquest procediment tan simple està previst exclusivament per a adaptar els cognoms catalans que figurin escrits incorrectament al Registre civil a la grafia normativament correcta d'acord amb els criteris ortogràfics moderns de la llengua catalana establerts per l'Institut d'Estudis Catalans, ja que aquestes correccions ortogràfiques han de significar únicament la restitució de les formes normativament correctes en català i no poden correspondre a la traducció de cognoms o a l'adaptació a la grafia catalana moderna de cognoms tradicionals en altres llengües de l'estat o de cognoms estrangers; aquestes s'han de tramitar a través de la sol·licitud de canvi de cognoms a l'empara del reglament del Registre civil.

Després de l'aprovació del decret abans esmentat, el nombre de ciutadans que han sol·licitat la certificació a la Direcció General de Política Lingüística o a l'Institut d'Estudis Catalans per a procedir a la correcció del nom o del cognom ha augmentat. Si l'any 1997 l'havien sol·licitat 110 persones, el 1998 van ser 511 i el 1999 de 1.249.

Anys	1995	1996	1997	1998	1999
Certificats i notes	85	111	110	511	1.249

Els casos més freqüents de correcció de la grafia dels cognoms són:

- Adaptació de plurals, com Arades per *Aradas*, Berengueres per *Berengueras*, Cases per *Casas*, Coromines per *Corominas*, Moles per *Molas*, Piques per *Picas* o Tàpies per *Tapias*.
- Ús del dígraf NY com és el cas de Balanyà per *Balaña*, Perpinyà per *Perpiña*, Pinyol per *Piñol*, Sunyer per *Suñé*, Trunyó per *Truño* o Vinyoles per *Viñolas*.
- Finals en -é, -er, -ó i -or, com és el cas d'Argenter per *Argenté*, Balaguer per *Balagué*, Bover per *Bové*, Cabrer per *Cabré*, Fuster per *Fusté*, Llaurador per *Llauradó* o Salvador per *Salvadó*.
- Supressió de la H a final de paraula, com Amalric per *Amalrich*, Bosc per *Bosch*, Domènec per *Domenech*, Folc per *Folch*, Lluc per *Lluch* o Surinyac per *Surinyach*.
- Confusió entre vocals àtones, com Benet per *Banet*, Batlle per *Batlla*, Collell per *Cullell*, Ferràs per *Farras*, Lledó per *Lladó*, Roure per *Roura* o Setó per *Sató*.

- Qüestions d'accentuació, com són Amigó per *Amigo*, Fígols per *Figols*, Pallejà per *Palleja*, Pàmies per *Pamias* o Ripollès per *Ripolles*.
- Grafia de la S sorda intervocàlica, com és el cas de Basseda per *Baseda*, Bessó per *Beso*, Catassús per *Catasús*, Massana per *Masana*, Massot per *Masot*, Papasseit per *Papaseit* o Rossell per *Rosell*.

En aquest punt cal remarcar que si bé els primers mesos de vigència del decret 208/1998 van sorgir diverses dificultats d'aplicació per la resistència o desconeixement de molts jutges encarregats del registre Civil, *les instruccions de la Direcció General de Política Lingüística de 20 d'Octubre i de la Direcció General dels Registres i del Notariat del Ministeri de Justícia d'11 de desembre*, dictades de manera coincident, van delimitar clarament l'àmbit d'aplicació de la normativa catalana i de la de l'Estat.

Enguany, la Llei estatal 40/1999, de 5 de novembre, sobre noms i cognoms i el seu ordre, que permet als pares pactar de comú acord l'ordre dels cognoms dels seus fills, incorpora a la normativa estatal les previsions de la Llei de política lingüística pel que fa a la substitució del nom i a la regularització de les formes normativament correctes dels cognoms, amb la qual cosa la Llei catalana ha obtingut el suport explícit del legislador estatal. A més, aquesta modificació de la normativa estatal permet l'aplicació dels criteris de la Llei catalana als altres territoris de parla catalana.

LES MASIES DE MOLLET

Traduïm de *La Vanguardia* (23/02/00):

L'Ajuntament de Mollet preveu aprovar demà la declaració de nou masies com a béns culturals d'interès local. Entre els edificis declarats béns culturals hi ha el conjunt format per les masies Ca l'Andreu, Cal Farrà i Ca l'Antic, a la zona de Gallecs. Les altres masies protegides són Can Mular, Can Jornet, Can Vila, Can Borrell i el conjunt format per Can Flequer i Can Pantiquet. Amb aquesta declaració es pretén "preservar uns elements importants del nostre passat", segons Josep Gordi, regidor de Territori i Medi Ambient de Mollet.